

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΥΝΤΑΚΗΣ • ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΛΚΟΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΟΡΤΗΣ • ΕΚΤΟΡΑΣ ΧΟΡΤΗΣ

Σαν ΣΗΜΕΡΑ

στη

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	9
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	13
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	47
ΜΑΡΤΙΟΣ	79
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	113
ΜΑΪΟΣ	145
ΙΟΥΝΙΟΣ	179
ΙΟΥΛΙΟΣ	211
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	245
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	279
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	311
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	345
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	377
Ενδεικτική βιβλιογραφία	411

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Η καλή μέρα απ' το πρωί φαίνεται

1822: Ψηφίζεται το Σύνταγμα της Επιδαύρου από την Α΄ Εθνοσυνέλευση, με τον τίτλο «Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος». Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος και ο Θεόδωρος Νέγρης ήταν οι κύριοι συντάκτες του συντάγματος, το οποίο ήταν χωρισμένο σε τμήματα, κατά το γαλλικό πρότυπο. Περιλάμβανε διατάξεις για την προστασία των ατομικών ελευθεριών, όπως της ιδιοκτησίας, της ασφάλειας και της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης, ενώ καταργούσε τα βασανιστήρια και όριζε την ελληνική σημαία ως εθνικό σύμβολο. Τη νομοθετική εξουσία ασκούσε το Βουλευτικό, που το αποτελούσαν εκλεγμένοι αντιπρόσωποι, με ετήσια θητεία. Την εκτελεστική εξουσία ασκούσε το Εκτελεστικό, που το αποτελούσαν πέντε μέλη. Αυτό διόριζε τους υπουργούς και τους δημοσίους υπαλλήλους και είχε τη διοίκηση των ενόπλων δυνάμεων. Πρόεδρος του Εκτελεστικού εκλέχθηκε ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος και του Βουλευτικού ο Δημήτριος Υψηλάντης. Στην Εθνοσυνέλευση δεν είχαν εκλεγεί ως αντιπρόσωποι σπουδαίοι στρατιωτικοί, όπως ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και ο Οδυσσέας Ανδρούτσος, με αποτέλεσμα να επικρατήσουν οι προεστοί της Πελοποννήσου και οι νησιώτες.

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΕΡΑ:

Το 1824 ο έπαρχος Καρπενησίου Κωνσταντίνος Παπαθανασόπουλος παραιτείται από τη θέση του, για να λάβει μέρος ως μάχιμος στον υπέρ της πατρίδας Αγώνα.

2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ολοκληρωτικός πόλεμος

1823: Οι χριστιανοί κάτοικοι των χωριών στις επαρχίες Μιραμπέλλου και Λασιθίου της Κρήτης σφαγιάζονται από τους άνδρες του Χασάν πασά. Οι αντιθέσεις μεταξύ των οπλαρχηγών περιόρισαν τη συντονισμένη δράση τους, γεγονός που εκμεταλλεύτηκε ο αιγύπτιος πασάς, ο οποίος είχε αναλάβει καταστροφικό έργο στην ανατολική Κρήτη. Ολόκληρες περιοχές ερημώθηκαν και χιλιάδες άμαχοι σφάχτηκαν ή πουλήθηκαν ως δούλοι.

Εγγλέζοι στο ραντεβού τους...

1828: Ο Καποδίστριας αναχωρεί από τη Μάλτα με το αγγλικό πολεμικό «Γουωρσπάιτ» για την Ελλάδα, ύστερα από ένα κουραστικό ταξίδι μέσω Ελβετίας και Ιταλίας. Για επτά εβδομάδες περίμενε υπομονετικά στην Αγκόνα το πλοίο που είχε προσφερθεί να του στείλει η αγγλική κυβέρνηση. Τελικά, στο αγγλικό πλοίο επιβιβάστηκε στη Μάλτα, όπου κέρδισε την εμπιστοσύνη του άγγλου ναυάρχου Κόδριγκτον και εξασφάλισε την απελευθέρωση 120 ελλήνων ναυτών, που κατηγορούνταν για πειρατεία. Από τη Μάλτα έφυγε με κατεύθυνση την Αίγινα, όπου ήταν η έδρα της τριμελούς Αντικυβερνητικής Επιτροπής, η οποία είχε αναλάβει προσωρινά τη διοίκηση, μέχρι την άφιξή του.

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΕΡΑ:

Το 1826 το Βουλευτικό αποφαίνεται ότι κανένας δεν υποχρεώνεται να ζυγίζει με το δημόσιο καντάρι (είδος ζυγαριάς), αλλά είναι ελεύθερος να ζυγίζει «κατά την αρέσκειάν του έκαστος».

3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Στο έλεος των Δυνάμεων

1829: Ο Καποδίστριας, με υπόμνημά του προς τον υπουργό Εξωτερικών της Γαλλίας Λαφερονέ, παρουσιάζει τους σοβαρούς κινδύνους που διέτρεχε το ελληνικό κράτος από την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου, που είχε υπογραφεί τον Νοέμβριο του 1828. Με το πρωτόκολλο αυτό οι τρεις Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) έθεταν υπό την προσωρινή εγγύησή τους μόνο τις περιοχές της Πελοποννήσου και των Κυκλάδων, έως ότου αποφασιστεί οριστικά η τύχη της Ελλάδας, με τη συγκατάθεση της Πύλης. Ο όρος αυτός του πρωτοκόλλου απηχούσε τις προθέσεις της Αγγλίας, η οποία πέτυχε να περιληφθεί επίσης στο κείμενο όρος, σύμφωνα με τον οποίο έπρεπε να δοθεί εντολή αποχώρησης των περισσότερων γαλλικών στρατευμάτων από την Ελλάδα. Ο Καποδίστριας επισήμαινε στον Λαφερονέ τα αρνητικά αποτελέσματα από την επικείμενη αποχώρηση των γαλλικών στρατευμάτων, ενώ σε προηγούμενο σχετικό υπόμνημά του προς τον αυτοκράτορα της Ρωσίας ζητούσε τη στήριξή του για καθορισμό των ελληνικών συνόρων στη γραμμή Παγασπτικού – Αμβρακικού.

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΕΡΑ:

Το 1823 ο έπαρχος Νάξου πληροφορεί την κυβέρνηση για τις ανατρεπτικές ενέργειες του μητροπολίτη Πάρου και Νάξου, που παρέσυρε τους πολίτες, με κίνδυνο να μην υπακούουν στη διοίκηση και να μην καταβάλλουν τους φόρους.

4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Έχει ο καιρός γυρίσματα

1821: Ο σουλτάνος υποχρεώνει τον πατριάρχη να εκδώσει και δεύτερο αφορισμό εναντίον των Σουλιωτών, στην περίπτωση που θα αποφάσιζαν να πολεμήσουν στο πλευρό του Αλή πασά, εναντίον των στρατευμάτων της Πύλης. Οι Σουλιώτες, με προηγούμενη συμφωνία με τον Αλή πασά, είχαν αποκτήσει την ελευθερία τους, ενώ άλλη συμφωνία που είχαν κάνει με τους αντιπάλους του είχε αθετηθεί από αυτούς. Επομένως, η απόφασή τους να πολεμήσουν εναντίον των στρατευμάτων της Πύλης ήταν δικαιολογημένη. Ο μητροπολίτης Άρτας Πορφύριος, μετά τον αφορισμό του πατριάρχη, πήρε την εντολή να νουθετήσει, να απειλήσει και να δωροδοκήσει τους κατοίκους των γύρω από το Σούλι χωριών, ώστε να μην προσχωρήσουν στους Σουλιώτες. Παράλληλα, παρήγγειλε στους Σουλιώτες να καταθέσουν τα όπλα. Ωστόσο, οι ενέργειες αυτές δεν επηρέασαν την απόφαση των Σουλιωτών να πολεμήσουν τους Τούρκους. Γι' αυτό αποφάσισαν να απευθυνθούν σε εκπροσώπους της Φιλικής Εταιρείας, ζητώντας οδηγίες και πολεμοφόδια, που τους στάλθηκαν σύντομα.

Χαλάρωσαν τα γκέμια...

1823: Οι Τούρκοι που βρίσκονταν πολιορκημένοι στον Ακροκόρινθο (οι περισσότεροι υπολείμματα της στρατιάς του Δράμαλη) κατορθώνουν να αποδράσουν, γιατί η πολιορκία του κάστρου είχε χαλαρώσει εξαιτίας των ανταγωνισμών μεταξύ των ελλήνων ηγετών, και κατευθύνονται στην Πάτρα.

5 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Αλίμονο στον Αλή

1821: Ο Χουρσίτ Μεχμέτ πασάς, που είχε διοριστεί από την Πύλη το 1820 ως γενικός διοικητής της Πελοποννήσου, αναχωρεί για τα Ιωάννινα, με σκοπό να αναλάβει την αρχηγία του αγώνα εναντίον του Αλή πασά. Ο πασάς των Ιωαννίνων είχε προκαλέσει την οργή του σουλτάνου, επειδή ήταν φανερό ότι προσπαθούσε να ιδρύσει δικό του ανεξάρτητο κράτος. Όταν αρνήθηκε να εμφανιστεί στην Κωνσταντινούπολη για να απολογηθεί, χαρακτηρίστηκε ένοχος εσχάτης προδοσίας και αποστάτης, με αποτέλεσμα να αναληφθεί εκστρατεία εναντίον του από την Πύλη. Ο Ισμαήλ πασάς, που απέτυχε να καταστείλει την ανταρσία του Αλή πασά, αντικαταστάθηκε από τον Χουρσίτ, ο οποίος πριν από την αναχώρησή του φρόντισε να ενισχύσει τη φρουρά της Τριπολιτσάς με 1.000 Αλβανούς, κυρίως για την προστασία του χαρεμιού του. Τελικά, ο Χουρσίτ έφερε σε πέρας την αποστολή του, αλλά κατηγορήθηκε ότι σφετερίστηκε θησαυρούς του Αλή πασά και αυτοκτόνησε το 1822.

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΕΡΑ:

Το 1822 ο Ηλίας Μαυρομιχάλης με 600 Μανιάτες και τον θείο του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη φτάνει στο Αλιβέρι της Εύβοιας για να αναλάβει την αρχηγία στις επιχειρήσεις εναντίον των Τούρκων.

6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Καλώς τον Γέρο του Μοριά!

1821: Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης αποβιβάζεται στην Καρδαμύλη της Μάνης, για να πάρει μέρος στην Επανάσταση. Οι Τούρκοι γνώριζαν τη δράση του τόσο στην Πελοπόννησο, όπου παλαιότερα ήταν αρματολός, όσο και στη θάλασσα, όπου είχε αναπτύξει πειρατική δράση, προξενώντας μεγάλες καταστροφές σε τουρκικά πλοία. Αρκετά χρόνια νωρίτερα είχε εγκατασταθεί στα Επάνησα, όπου υπηρέτησε υπό τις διαταγές των Γάλλων και των Άγγλων, ενώ από το 1818 είχε μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία. Η άφιξή του στην Πελοπόννησο έγινε αμέσως γνωστή στους Τούρκους, που ζήτησαν από τον πρόκριτο/διοικητή της Μάνης Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη να τον συλλάβει. Ο Μαυρομιχάλης αρνήθηκε και καθυσάχασε τους Τούρκους, βεβαιώνοντάς τους ότι ο Κολοκοτρώνης ήταν ακίνδυνος και ο λόγος της άφιξής του στη Μάνη ήταν η οικονομική καταστροφή που είχε πάθει στη Ζάκυνθο. Οι Τούρκοι δεν πείστηκαν και έστειλαν δικούς τους ανθρώπους για να πληροφορηθούν με πόσο στρατό είχε φτάσει ο Κολοκοτρώνης στη Μάνη. Επιστρέφοντας, οι απεσταλμένοι ανακοίνωσαν ότι «βρήκαν έναν γέρο που έπαιζε τις αμάδες».

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΕΡΑ:

Το 1823 τουρκικό σώμα υπό τον Δελή Αχμέτ προσβάλλεται από έλληνες οπλαρχηγούς στα Μαύρα Λιθάρια και κλείνεται σε χάνι της Ακράτας.

7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Η ελπίδα πεθαίνει τελευταία

1826: Ο ελληνικός στόλος, που τον αποτελούσαν 22 πλοία και 3 πυρπολικά, κατορθώνει να σπάσει τον τουρκικό αποκλεισμό, να φτάσει στο νησάκι Βασιλάδι και να ενισχύσει τους υπερασπιστές του Μεσολογγίου με τρόφιμα και πολεμοφόδια. Μέσα στην πόλη η κατάσταση ήταν απελπιστική, αφού με τον τουρκικό αποκλεισμό από τη στεριά και τη θάλασσα οι υπερασπιστές του φρουρίου αποδεκατίζονταν από την πείνα και τις αρρώστιες. Για την κινητοποίηση του στόλου είχε γίνει έρανος, με πρωτοβουλία του Ανδρέα Μιαούλη, μεταξύ των μελών της κυβέρνησης και των βουλευτών, ενώ είχαν συμβάλει επίσης έμποροι της Σμύρνης και άλλοι πολίτες. Μετά την επιτυχία αυτή, ο ελληνικός στόλος αντιμετώπισε τον τουρκικό στον Κορινθιακό κόλπο, χωρίς κάποιο αξιόλογο αποτέλεσμα. Λίγες ημέρες αργότερα, ο ναύαρχος Μιαούλης έστειλε μήνυμα στους υπερασπιστές του Μεσολογγίου ότι ήταν αναγκασμένος να αποχωρήσει, λόγω έλλειψης τροφίμων. Η επιτυχία του στόλου αναπέρωσε τις ελπίδες των πολιορκουμένων, αλλά δεν έσωσε το Μεσολόγγι, που έπεσε λίγους μήνες αργότερα.

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΕΡΑ:

Το 1827 ο υπονομευτής Κ. Νταλερόπουλος ή Χορμοβίτης ανατινάζει υπόγεια σήραγγα κάτω από τα χαρακώματα των Τούρκων του Κιουταχή που πολιορκούσαν την Ακρόπολη και καταστρέφει πολλά από αυτά.

Η Επανάσταση του 1821 είναι αναμφισβήτητο το πιο σημαντικό γεγονός της νεοελληνικής ιστορίας, σημείο αναφοράς και πηγή έμπνευσης για τους μετέπειτα αγώνες του έθνους μας. Στο βιβλίο αυτό, με δεδομένο τον ημερολογιακό χαρακτήρα του, γίνεται προσπάθεια να δοθεί μια όσο το δυνατόν σφαιρική εικόνα της Επανάστασης, μέσα από σύντομα χαρακτηριστικά κείμενα.

4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Τι είχες, Γιάννη...

1827: Η επί των Εθνικών Λογαριασμών Επιτροπή, που είχε συγκροτηθεί για να ελέγξει τα οικονομικά του επαναστατημένου έθνους, στέλνει στην Γ΄ Εθνοσυνέλευση όλα τα σχετικά με τους εθνικούς λογαριασμούς. Μεταξύ άλλων, έγραφε και τα εξής: «Η Επιτροπή, παρατηρήσασα ότι τα Εθνικά Κατάστιχα είναι νοθευμένα και πλήρη από καταχρήσεις, πλαστοπαρτίδας, ελλείψεις, λάθη και ανωμαλίας, υπερχρώθη...».

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

«Οδύσσεια»

1822: Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος, έχοντας υπογράψει το (δήθεν) προσκύνημα, στέλνει επιστολή προς τον Μεχμέτ πασά, με την οποία παρουσιάζει τους λόγους του ξεσπασμού των Ελλήνων. Του γράφει: «Τα μεγάλα ζουλούμια (αδικίες) των Βεζυράδων, Κατίδων [...] όποιο κορίτσι ή παιδί τους άρεζεν, έστελναν και το έπαιρναν [...]. Όποιος είχε κανένα χωράφι καλόν [...] τον εσκοτώναν και του το έπαιρναν [...]. Τώρα η υψηλότης σου γράψε ένα αρτζουχάλι (αναφορά) εις τον Βασιλέα όπου να σηκώσει από τους Χριστιανούς όλα αυτά τα ζουλούμια με Χάτι Χουμαγιούν και τότε ημείς θέλει πουχάσει...». Για να γίνει πιστευτός, έστειλε 4 γέροντες ασήμαντους ως δήθεν αντιπροσώπους επαρχιών για να προσκυνήσουν.

ISBN:978-618-03-2518-8

9 786180 325188

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82518